

**MAAKUNTALAULUJEN ROOLI IDENTITEETIN
MUOVAUTUMISESSA KOULUMUSIIKISSA**

Veera Kallio
Kandidaatintutkielma
Musiikkikasvatus
Musiikin-, taiteen- ja kult-
tuurintutkimuksen laitos
Jyväskylän yliopisto
Kevät 2024

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

Tiedekunta Humanistis-yhteiskuntatieteellinen	Laitos Musiikin-, taiteen- ja kulttuurintutkimuksen laitos
Tekijä Veera Kallio	
Työn nimi Maakuntalaulujen rooli identiteetin muovautumisessa koulumusiikissa	
Oppiaine Musiikkikasvatus	Työn laji Kandidaatin tutkielma
Aika Kevät 2024	Sivumäärä 16 + 2 liitettä
Tiivistelmä Tutkielmani tavoitteena on kartoittaa maakuntalaulujen roolia osana identiteetin muovautumista, sekä tämän näyttäytymistä ja sovellettavuutta koulumusiikissa. Lähtökohmainen ajatus oli, kuinka musiikki kuuluu osaksi kulttuuria, sekä kuinka se ohjaa identiteetin muovautumista. Tekstikappaleet ovat jakautuneet teemoittain käsitellen ensin maakuntalaulujen historiaa sekä tulevaisuutta, identiteettiä, koulumusiikkia opetussuunnitelman ja opettajien kautta, sekä laulujen osaa nykykulttuurissa. Olen hyödyntänyt tietoa löytämistäni lähteistä. En ole kerännyt uutta tutkimusmateriaalia, vaan käynyt läpi jo olemassa olevaa tietoa. Kandidaatin tutkielmani on kirjallisuuskatsaus. Tutkimus osoitti, että maakuntalauluilla on vaikutusta identiteetin muovautumiseen ja kehittymiseen ja tuloksia voidaan hyödyntää koulumusiikissa. Tutkimuksen perusteella voidaan päätellä, että Suomessa on laulettu ja soitettu maakuntalauluja, sekä niitä tullaan jatkossakin laulamaan ja soittamaan.	
Asiasanat: maakuntalaulut, identiteetti, kotiseutuidentiteetti, koulumusiikki	
Säilytyspaikka Jyväskylän yliopisto	
Muita tietoja	

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	4
2	MAAKUNTALAULUJEN HISTORIASTA.....	6
	2.1 Laulujen valinnasta ja synnystä	6
	2.2 Lyhyt luettelo maakuntalauluista.....	8
3	IDENTITEETTI KOTISEUDUN JA MUSIIKIN VAIKUTUKSESSA	9
	3.1 Identiteetti-käsitteen määrittelyä ja avausta.....	9
	3.2 Oppilaat osana muuttuvaa maailmaa ja eri yhteisöjä	11
4	SATAKUNNASTA KESKISUOMEEN, TEKSTIEN JA NUOTTIEN LÄPIKÄYNTIÄ	13
5	KATSAUS KÄYTÄNTÖÖN.....	15
	5.1 Opetussuunnitelmaan liittäminen	15
	5.2 Maakuntalaulut tänä päivänä kouluissa ja muualla	16
6	POHDINTA.....	19
	LÄHTEET	20

LIITTEET

1 JOHDANTO

Musiikin merkitys ja sen erilaiset tyyli- ja laajuuksilajit, sekä musiikkitradition välittymistavat ovat muuttuneet ratkaisevalla tavalla viimeisen sadan vuoden aikana. Aikaisemmin elävän musiikin merkitys oli yksittäiselle ihmiselle nykyistä suurempi, minkä kautta musiikkikulttuuri periytyi sukupolvelta toiselle suullisen perinteen kautta. (Juvonen, 2000, 34.). Musiikin kuuntelululla on merkittävästi henkilökohtaisia, kulttuurisia, sosiaalisia ja biologisia vaikutuksia. Ei ole tiedossa, että tunnettaisiin yhtään kulttuuria, joka ei sisältäisi musiikkia. (Unkari-Virtanen, 2024.) Tunnemme kuitenkin enää nykyään suomalaista historiaamme ja musiikillista kulttuuriperimäämme? Entä kuinka voimme huomioida lapset ja nuoret, joilla on monikulttuurinen tausta tai paljon muuttotousta Suomessa? Musiikki pitää hallussaan laajaa kulttuuripoliittista merkitystä. Nykyisin kodeissa lauletaan yhä vähemmän ja äänentoistolaitteet, televisio, radio, sekä musiikkikasvatustoiminta ovat korvanneet suusanallisen tradition, jonka myötä on siirrytty lokaalisesta musiikkikulttuurista globaaliin kulttuuriin. (Juvonen, 2000, 34, 35.)

Tavoitteenani on sukeltaa maakuntalaulujen maailmaan musiikinopetuksessa peruskoulun ja lukion ympäristöissä. Aion pohtia suomen kielen merkityksellisyttä ja roolia kappaleiden kautta kehittyvässä musiikkikasvatuksessa. Tutkimuskysymykseni onkin: mikä on maakuntalaulujen rooli osana identiteetin muovautumista ja kuinka se näyttäytyy koulumusiikissa? Etsin tietoa maakuntalaulujen synnystä ja historiasta, sekä kerron niiden nykypäivän tilanteesta.

Pyrin tarkastelemaan aihetta avoimella mielellä. Sain inspiraatiota koko aiheen tarkasteluun äidiltäni, joka on laulanut sisaruksilleni ja minulle lapsuudessamme vanhoja kansanlauluja ja maakuntalauluja. Halusin tietää, millainen on maakuntalaulujen tilanne nykyään ja kuinka voin käyttää saamaani tietoa tulevassa opetustyössä. En kuitenkaan lähtenyt keräämään tietoa kyselyiden kautta, sillä löysin hyvin jo valmista kerättyä tutkimusmateriaalia aiheesta, kuten kyselytutkimuksen Savolaisuus savolaisten nuorten kokemana (Vatjus, 2004), sekä tutkielman Laulun aate – Maakuntalaulujen historia ja käytäntö nationalistisen kansanopistoatteen siivittämänä (Winstén,

2010). Tutkielmani metodina on narratiivinen kirjallisuuskatsaus (Salminen, 2011). Vaikka tutkielmani sisältää lähdeluettelon maakuntalauluista, keskityn vain yhteen teoskokoelmaan. Kyse ei ole myöskään kirja-arvostelusta. Kirjallisuuskatsaus ei sisällä selityksin siivitettyä lähdeluetteloa (Salminen, 2011).

Tutustun vallitsevaan opetussuunnitelmaan (2014), sekä muutamaaan aikaisempaan opetussuunnitelmaan ja liitän ne aiheeseeni. Tavoitteenani on löytää sisältöta-voitteita, jotka tukevat maakuntalaulujen olevan hyödyksi osana identiteetin kehittymistä. Haluan keskittyä käsittelemään musisointia koulumaailman sisällä, enkä tässä tutkielmassa huomioi sen ulkopuolella tapahtuvaa harrastuneisuutta. Koulumusiikilla on vapauksiensa lisäksi vastuuta. Kulttuurin perimä nojaa koulun, musiikkioppilaitosten ja muiden instituutioiden varaan. Erityisesti musiikissa oppilaitosten lisäksi ei ole paljoa kulttuurin ”muistin paikkojen” kertojia. (Unkari-Virtanen, 2024.) Koulumusiikilla on siis tärkeä tehtävä yhteiskunnassa tuoda esiin kulttuuria.

Reijo Pajamo ihmettelee ja kertoo kirjassaan, kuinka innostuneita ihmiset ovat olleet 1980-luvulla maakuntalaulujen historiasta, mutta kuinka vähän he tuntevat sitä. (Pajamo, 1987, s.7). Minulla on ollut samanlaisia havaintoja. Haluan kunnioittaa menneitä polvia, heitä, jotka ovat olleet rakentamassa koulumaailmaa, jossa saamme nykyään elää. En kuitenkaan tutkielman rajallisen pituuden vuoksi lähde tutustumaan jokaiseen maakuntalauluun, vaan keskityn yleisen luettelon lisäksi tarkemmin tarkastelemaan vain Satakunnan laulua ja Keski-Suomen kotiseutulaulua, sillä minulla on kokemusta asumisesta näillä alueilla. Vaikka tarkoitukseni on tuoda esiin omien juurten tuntemisen tärkeys, on aihetta vaikea määritellä pelkästään laulujen kautta, sillä identiteettimme pohja rakentuu monista palasista.

Musiikki onkin kokonaisvaltaista tiedettä ja taidetta, jonka kokemusten laatuun vaikuttaa väistämättä erilaiset taustamme. Näiden ajatuksen pohjalta aion selvittää, kuinka maakuntalaulut sujahtavat nykyajan musiikinopetukseen.

2 MAAKUNTALAULUJEN HISTORIASTA

2.1 Laulujen valinnasta ja synnystä

Suomessa perustettiin ensimmäiset musiikkioppilaitokset 1800-luvun loppupuolella. Musiikin luku- ja kirjoitustaito eli säveltapailu ja musiikin teoria olivat keskeisiä palikoita musiikinkoulutuksessa kulttuuriperinnön välittämisen ja musiikillisten taitojen kehityksessä, niiden tukemisen lisäksi. (Unkari-Virtanen, 2024). Yksi huomioitava kulttuuriperintö löytyy maakuntalauluista. Reijo Pajamo on julkaissut vuonna 1987 kaikki siihen asti ilmestyneet maakuntalaulut kirjassaan Maakuntalaulumme, sekä julkaissut myös nykyisiä versioita edeltävien kappaleiden nuottikuvat. Pajamo jakaa maakuntalaulujen historian kahteen vaiheeseen: 1850–60 -luvulle, jolloin syntyivät Savolaisen laulu, Vaasan marssi ja Hämmäläisen laulu, sekä 1899–1930 -luvulle, jolloin muut maakuntalaulut saivat syntyhistorian alkunsa. Monet maakuntalaulut on sävelletty alun perin kuorolauluiksi, ennen kuin ne ovat yleistyneet yhteislauluiksi. (Pajamo, 1987, 10.)

Laulujen synty on monivaiheinen prosessi, joka voi helposti jäädä pimentoon. Pajamo lähtee liikkeelle sävelmien ja kielen sisällöstä. Laulujen tyyli tulee olla sävelmältään tarpeeksi helppo. Teksti ei saa olla liian vaikeaa ja sen tulee pitää sisällään ”isänmaallisen sytyttävä, maakunta- ja ihmisläheinen sekä vapautta ihannoiva ja sävelmältään sytyttävä mutta kansanomainen ja tunteeseen vetoava”. (Pajamo, 1987, 10). Arvioni mukaan nykypäivänä tämäntapaista nationalistista tekstiä ei aina pidetä ensisijaisesti arvostettavana. Toisaalta esimerkiksi Euroviisujen kappaleiden sanoitukset sopivat hyvin myös edellä mainittuihin vaatimuksiin. Artistien Mikael Gabrielin ja Nublun tuore kappale Vox populi kertoo nimensä mukaisesti kansan äänen kuulemisesta ja erilaisista mielipiteistä. Laulun sanat viittaavat myös salaliittoteorikoihin. Vaikka kappaleen lyriikoita analysoineelle väitöskirjatutkijalle Matias Nurmiselle sanoma jää kokonaisuudessaan hieman epäselväksi, hän kuvaa kertosaäkeen huokuvan

“vennamolaista, kyllä kansa tietää -asennetta”. (Lippu, 2024.) Piirteet lukeuvat Pajamon (1987) mainitsemiin tyylipiirteisiin vapautta ihannoivana ja ihmisläheisenä. Valitsin nostaa kyseisen kappaleen esiin esimerkiksi sen ajankohtaisuuden ja suosion takia. Kappale on nyt ehdolla Uuden musiikin kilpailussa vuonna 2024. Artisti Mikael Gabriel kertoo kappaleella kannustavansa ihmisiä käyttämään omaa ääntään, kuuntelematta epäilijöitä. (Lippu, 2024.)

Kun Porvoon valtiopäivät pidettiin vuonna 1809, katsottiin suomen kielen aseman tulevan korotetuksi maan sivistys- ja valtakieleksi. Yliopistoissa oltiin jo aloitettu luennoimaan suomen kielellä, kunnes kieltä alettiin hiljentämään. (Pajamo, 1987, 8.) Vuonna 1849 rajoitettiin suomenkielisen kirjallisuuden painattamista. Tämä vaikutti esimerkiksi osakuntien toimintaan. (Vatjus, 2004). Painokieltoasetuksen aikana syntyi tästä huolimatta ensimmäinen maakuntalaulu: Savolaisen laulu, jota ei aluksi kuitenkaan ymmärretty maakuntalauluksi, sillä se sekoitettiin Maamme-laulun myötä isänmaalliseksi, “runebergilaisessa hengessä kirjoitetuksi” lauluksi. Myöhemmin kappaleen sanat, Ahlqvistin runo ja sen sisältö henkilökohtaisesta muistelosta maakunnan historiasta, sekä kuvaukset luonnosta ymmärrettiin. (Pajamo, 1987, 8,9.) Ei ole itsensä selvyyttä, että pieni kieli pysyy hengissä, ellei sen käyttöä ja kehitystä suojella. Suomen kieli on tärkeä osa Suomen historiaa ja symboloi vapautta myös koulumusiikissa. Maakuntalaulujen laulaminen on yksi hyvä keino ylläpitää kielen käyttöä ja arvostusta.

Havaintojeni mukaan tyypillisin ympäristö oppia maakuntalauluista on koulu maailma. Jo vuoden 1916 opetussuunnitelmasta löytyy tietoa siitä, kuinka jokaisen oppilaan tulee vuosittain opetella Maamme-laulun lisäksi oma maakuntalaulunsa. Tämän lisäksi opetussuunnitelman ohjelmistossa on kerrottu tarkasti, kuinka monta virttä ja lastenlaulua tulee opettaa joululaulujen ja hengellisten kappaleiden lisäksi. (Soininen, 1916; Kosonen, 2024.) Tämä antaa selkeän lähtökohdan musiikkikasvatuksen juurille Suomessa, missä maakuntalaulut ovat olleet osana kehitystä. Maakuntaidentiteetti lähti muodostumaan jo Zacharias Topeliuksen kootessa ja julkaistaessa Maamme kirjaa (Topelius 1876, 187; Säisä, 2022, 145). Käsittelen opetussuunnitelmia tarkemmin pääluvussa viisi.

2.2 Lyhyt luettelo maakuntalauluista

Listaan alle (katso TAULUKKO 1) maakuntalaulut Pajamon (1987) kirjan Maakuntalaulumme mukaan ne siinä järjestyksessä, kuin ne ovat kirjassakin. Ennen kuin yksi kappale on valittu maakuntalauluksi, on sitä saattanut edeltää useampi vaihtoehtokappale. En ole tästä huolimatta listannut tähän muita kuin vallitsevat maakuntalaulut, sillä haluan pitää rajauksen selkeänä ja helposti hyödynnettävänä koulumusiikin maailmaan. Kappaleiden selkeä luettelointi saattaa helpottaa niiden käyttöönottoa. Olen maininnut alle kappaleiden nimet, säveltäjät, sanoittajat ja julkaisuvuoden. Täydensin Erja Kososen kokoaman dokumentin (Kosonen 2024; Pajamo 1987) tietojen mukaan niiden kappaleiden julkaisuvuodet, joita en löytänyt Pajamon (1987) kirjasta. Kokonaisuudessaan Suomessa on maakuntalauluja yhteensä 15.

Maakuntalaulu	Säveltäjä	Sanoittaja	Suomentaja	Julkaisu- vuosi
Savolaisen laulu	Karl Collan	A.Oksanen		1852
Hämäläisen laulu	Saksa (trad.)	J. H. Erkkö		1871
Karjalaisten laulu	P. J. Hannikainen	P. J. Hannikainen		1899
Vaasan marssi	Karl Collan	P. J. Hannikainen	A. Noponen	1864
Kymmenen virran maa	Oskar Merikanto	A.V. Koskimies		1906
Keski-Pohjanmaa	Oskari Metsola	Oskari Metsola		1929
Nälkämaan laulu	Oskar Merikanto	Ilmari Kianto		1911
Uusmaalaiden laulu	Jean Sibelius	Kaarlo Terhi		1912
Satakunnan laulu	Aksel Törnudd	Aino Voipio		1912
Varsinaissuomalaisen laulu	Toivo Louko	Väinö Kulo		1915
Lapinmaa	Armas Maasalo	Maija Konttinen		1899
Keski-Suomen kotiseutulaulu	Ivar Widéen	Martti Korpilahti		1920
Kymenlaakson laulu	Uuno Klami	Aukusti Simonjoki		1934
Älänningens sång	J. F. Hagfors	John Grandell		1922
Vihreiden harjujen maa	Matti Porola	Matti Porola & Terho Laitinen		1999

TAULUKKO 1

Suomen maakuntalaulut

3 IDENTITEETTI KOTISEUDUN JA MUSIIKIN VAIKUTUKSESSA

3.1 Identiteetti-käsitteen määrittelyä ja avausta

Jokaisella ihmisellä on erilainen identiteetti, joka muovautuu pitkin elämää. Identiteetin eli omakuvan rakentumiseen vaikuttaa esimerkiksi henkilön ikä, sukupuoli, etnisyys, kansallisuus ja uskonto tai katsomus (Opetushallitus, 2023). Tieteen termipankki jakaa identiteetin filosofisiin sekä ihmistieteellisiin kategorioihin (Tieteen termipankki, 2014). Kielitoimiston sanakirja puolestaan kuvaa identiteettiä osana kansallista identiteettiä. (Kotimaisten kielten keskus, 2022). Hall tarkentaa, kuinka kulttuuri on yksi tärkeimmistä tavoista osana identiteetin muodostumista, sekä sen ylläpitämistä ja muutosta. (Hall, 2003, 85; Pellinen, 2018, 14). Identiteetin määrittely ja jaottelu on ikään kuin loputon suo, joten keskityn tässä tutkielmassa käsittelemään identiteettiä ihmistieteellisestä eli sosiologiselta näkökulmalta ja tarkemmin liitännäisenä musiikkiin. Pääosin käsittelen ihmistä kotiseutu- ja maakuntaidenteetin kautta ja musiikkiminää tarkastellen.

Identiteetin muovautuminen on elämänmittainen matka, mutta keskeisimmät rakennuspalikat kootaan lapsuudessa ja nuoruudessa. Jo sikiöaika vaikuttaa lapsen tulevaisuuteen, etenkin äänen perusteella. Syntymätön lapsi kuulee ja kuuntelee äitinsä laulua, puhetta ja niiden sisältämiä intonaatioita, äänenpainoja ja rytmejä. Tämä on huomattu vauvan sydämenlyöntien kiihtyvyydestä ja tasaantumisesta. Esimerkiksi Eero Rechartt (1993) korostaa musiikin koskettavan ihmisen minuutta jollain tapaa. Musiikin kuuntelua on pohdittu minuuden lisäksi identiteetin kannalta (Cyrulnik 1989; Unkari-Virtanen 2024.) Tieto tukee näkemystäni siitä, kuinka musiikillinen taustamme rakentuu jo kotitaustamme kautta ja kuinka se vaikuttaa kehityksemme. Lapsi saattaa kuulla jo ennen syntymäänsä oman asuinseutunsa perinnelauluja mukaan lukien maakuntalauluja, jos äiti hyräilee niitä. Kuuntelukasvatus onkin olennainen osa musiikkikasvatusta, jota voi opettaa minkä tahansa ikäiselle. Oppiaine

haastaa opettajaa miettimään, mitä kuuntelukasvatus voisi olla nykyään, mihin sillä pyritään ja mikä on opettajan rooli siinä. (Unkari-Virtanen, 2024). Nähdäkseni opettajan yksi tärkeimmistä tehtävistä oppilaan kasvun ja kehityksen ohella on synnyttää motivaatio opiskeltavaa aihetta kohtaan.

Musiikin kuuntelua on pohdittu ja tutkittu minuuden ja identiteetin kautta. (Unkari-Virtanen, 2024). Juvonen (2000) teki tutkimusta suomalaisen tyypillisestä musiikkimausta. Tutkimuskysymyksissä ja -kappaleissa jaoteltiin tyyliä kolmeen lajiin: klassis-viihteelliseen, kansallis-perinteiseen ja afroamerikkalaiseen musiikkimakuun. (Juvonen, 2000, 126.) Jako on mielenkiintoinen ja karkea. Sen perusteella voi päätellä, että osa suomalaisista siis todella kuuntelee ja kokee tärkeänä perinteiset laulut, jolloin voidaan todeta myös maakuntalaulujen lukeutuvan suomalaiseen musiikkimakuun.

Suomessa maakuntaidentiteetit lähtivät muodostumaan Zacharias Topeliuksen Maamme kirjan myötä. (Säisä, 2022, 145) Saaristo kuvaa kotiseutuidentiteetin viittaan yksilön suhteeseen paikan kanssa, johon hänellä on kokemus kuulumisestaan ja (Saaristo, 2019, 14) Erityisesti kotikuntaan ja sen ohella omaan maakuntaan identifioituminen yhdistyy selkeästi kotiseutuidentiteettiin. (Anttila 2007, 114; Tammela, 2022, 241). Koulumusiikilla on mahdollisuus tukea kotiseutuidentiteetin syntyä soittamalla ja laulattamalla esimerkiksi paikallisia kappaleita. Röp-musiikissa olennaista arvoihin ja tapoihin kontekstualisointia on kertoa mistä on kotoisin, sekä millainen paikka on. Näin teksteissä voidaan representoida kotiseutuidentiteettiä (Forman, 2004, 156; Saaristo, 2019, 62.)

3.2 Oppilaat osana muuttuvaa maailmaa ja eri yhteisöjä

Folkestadin mukaan kansalaisuuksia ja kansallisia identiteettejä on ihmisellä usein vain yksi, mutta kulttuurisia identiteettejä voi olla useampia riippumatta omasta kulttuurisesta taustasta. (Folkestad, 2002, 154; Pellinen, 2018, 14,15).

Jokainen ihminen kaipaa olla osa yhteisöä. Toiselle se tärkein saattaa löytyä koulusta, toiselle mielenkiintoisesta harrastuksesta, esimerkiksi lintujen tutkimisesta ja seuraamisesta. Mielestäni opettajan tehtävänä on tarjota erilaisia tarttumispintoja yhteisöihin jokaiselle oppilaalle ja esitellä niitä. Ihmiselle on sosiaalisen luonteensa taakia luonnollista kaivata yhteisöllisyyttä ja positiivista vuorovaikutusta. Mikäli yhteisöllisyys uupuu, saattaa se vaikuttaa yksilön hyvinvointiin negatiivisesti. (Lehtonen, 1990, 30,241; Säisä, 2022, 141.) Yhteisön tunnuspiirteiksi voidaan jakaa kolme tunnusmerkkiä, joista yksi on sen alueellinen rajattavuus. Kaksi muuta tekijää kuvaavat sosiaalista vuorovaikutusta ja yhteenkuuluvuuden tunteiden ja muiden yhteisöllisyyttä symboloivien ilmiöiden yksikköä. (Lehtonen, 1990, 17-20; Säisä, 2022, 141.) Ihmisen hyvinvoinnin kannalta on tärkeää omata sosiaalisia verkostoja, tunne kuulumisesta paikkaan ja yhteisöön, sekä vahva kotiseutusuhde. (Suomen Kotiseutuliitto, 2022).

Olen kuullut monen puhuvan itsestään maailmankansalaisena. Allahwerd kuvaa henkilöä seuraavasti: ”maailmanlaajuisessa viitekehyksessä operoiva aktiivinen, tiedonhaluinen ja kehittyvä kansalaisuus”. Käsite on monimerkityksellinen ja pitää sisällään suhteen kansalliseen identiteettiin, sekä muihin kansalaisuuden määrittelyihin. (Leppäaho, 2008, 6). Maailman muuttuessa, oppilaiden muuttaessa paikkakunnilta ja jopa maista toisiin, tulee koulun reagoida huomaavaisella tavalla niin, että jokainen on huomioitu ja tervetullut. Koululla on iso merkitys osana lapsen identiteetin muovautumista. (Bronfenbrenner, 1979; Pellinen, 2018, 16). Ajatus sisältää eri kansalaisuuksien musiikkikulttuureihin tutustumisen tarpeeksi tietävällä ja avoimella tavalla, ilman turhaa ”eksotisointia” eli stereotyyppien kautta katsomista.

Maakuntaidentiteetti näyttäytyy nykyään esimerkiksi kuntien ja kaupunkien viestinnässä, sekä ”me ja muut” -ajattelun rakentamisessa osana paikallisia yhteisöllisyyksiä (Säisä, 2022, 145). Tämä saattaa olla hyvin haitallista, jos asenteet muuttuvat syrjiviksi ja polarisoituneiksi. Huumorin avulla voi onneksi yhdistää ihmisiä, kertoa tarinoita ja rikkoa tabuja, mutta sillä voi myös valitettavasti satuttaa ja eristää entisestään, ellei sitä ymmärretä halutulla tavalla (Henriksson, 2015, 22, 64-68; Saaristo, 2019, 36). Opettajan voi auttaa oppilaitaan jäsentämään musiikinkuuntelussa heränneitä ajatuksia, tunnelmia ja mielikuvia. (Unkari-Virtanen, 2024). Mielestäni opettaja voi tulla edellä mainitulla tavalla lapsia ja nuoria myös muissa tilanteissa koulumaailmassa.

Oppilaiden paikkakunnalta toiselle muuttamista voi tapahtua jo peruskoulun aikana, mutta useimmiten se on edessä viimeistään jatko-opintoihin siirryttäessä. Peruskoulun ja toisen asteen jälkeen laulujen ei tarvitse unohtua, sillä osalle yliopisto-

opiskelijoille on mahdollista päästä asuinpaikkakunnasta riippuen mukaan osakuntatoimintaan. Osakuntatoiminta perustuu jo keskiajalla tapahtuneeseen toimintaan, kun opiskelijat kokoontuivat yhteisöissä kotipaikkakuntiansa mukaan. Turun akatemiaan perustettiin 1600-luvulla ensimmäiset osakunnat, joita siellä on vielä nykyäänkin. (Säisä, 2022, 140). Helsingissä on edelleen aktiivista osakuntatoimintaa, mutta Jyväskylässä ei. Olen ihmetellyt tätä, sillä Keski-Suomeen muuttaa paljon opintojen ja koulujen perässä muista kunnista väkeä. Maakunta-aate on näkynyt osakuntatoiminnassa perinnepelien, -ruokien ja -matkojen lisäksi maakuntalaulujen kautta (Säisä, 2022, 140). Savolaisen laulua on laulettu jo 150 vuotta savolaisten osakunnassa (Vatjus, 2004). Tämä tukee ajatustani siitä, että lauluja on edelleen aiheellista laulaa, eivätkä ne ole jäämässä pois historiasta.

Jotta oppilaat voivat olla kiinnostuneita musiikkia kohtaan, täytyy synnyttää sekä aktiivisia (esimerkiksi laulaminen, soittaminen tai musiikillinen aktiviteetti) että passiivisia (esimerkiksi musiikin kuuntelu tai musiikilliset kokemukset) tekijöitä. Musiikkikokemukset ohjaavat mm. musiikillisen maailmankuvan sekä minäkuvan – ja musiikkiarvojen avulla rakentuvaa musiikkiskeemaa. (Juvonen, 2000, 292.) Oppilaiden mielenkiintoa ja motivaatiota voi synnyttää esimerkiksi tieto eritaustaisista muusikoista. Nykyisin kansanmusiikkia soittavat monenlaiset ihmiset ammatistaan tai taustastaan katsomatta (Juvonen, 2000, 93).

4 SATAKUNNASTA KESKISUOMEEN, TEKSTIEN JA NUOTTIEN LÄPIKÄYNTIÄ

Haluan tutustua tarkemmin maakuntalaulujen sisältöön ja luonteeseen, mutten voi rajallisen tekstimäärän takia perehtyä niihin jokaiseen tässä tutkielmassa. Keskityn käsittelemään tarkemmin Satakunnan laulua (Liite 1) ja Keski-Suomen kotiseutulaulua (Liite 2), sillä olen asunut molempien alueella. Tavoitteenani on pohtia kappaleiden soveltuvuutta kouluihin ja analysoida lyhyesti niiden sisältöä.

Tavoitteenani on hyödyntää lauluja sekä soittamisessa, että laulamissa. Juvonen tutkimuksesta selviää, että alakoulun luokassa laulaminen tapahtuu suurella osalla ainoastaan musiikintunneilla, mutta osalla (1,8%) ei edes silloin (Juvonen, 2000, 153). Maakuntalauluja voi hyvin laulaa myös muiden oppiaineiden esimerkiksi historian oppitunneilla tukemassa oppimista.

Satakunnan ensimmäinen maakuntalaulu valittiin jo vuonna 1879 maakunnan ensimmäisten laulujuhlien myötä. Se oli Oskar Merikannon säveltämä ja Kustaa Kilisen sanoittama marssi, jossa eri teemoja ovat Kokemäenjoki, kansan voima, kieli ja laulu. (Pajamo, 1987, 91). Satakunnan maakuntalaulun sanat kuvaavat ensimmäisessä säkeistössä hyvin sen maaperää ja luontoa. ”Kauas missä katse kantaa yli peltojen” kuvaa oivallisesti maisemakuvaa. Toinen säkeistö keskittyy kuvaamaan seudun muinaista historiaa, jolloin pellot raadettiin viljeltäviksi. Kolmannessa säkeistössä luodaan tulevaisuuden uhkakuva, jota vasten kehoitetaan taistelemaan. Minulle oli uutta tietoa, että laulussa on ollut enemmänkin säkeistöjä, kuin nykyiset. Nykyisessä laulussa on ensimmäinen säkeistö alkuperäinen ensimmäinen säkeistö, toinen säkeistö on kolmas alkuperäinen säkeistö ja kolmas säkeistö on kuudes alkuperäinen säkeistö. Löysin myös yllättävän tiedon kappaleiden sanarytmeistä. Nykyisessä kolmannessa säkeistössä menevät viimeiset sanat ”karhun kämmen lyö”. (Pajamo, 1987, 99). Nämä kuuluvat todella laulaa eri rytmissä kuin muissa säkeistöissä. Opin Ulvilassa Harjunpään alakoulussa itse ollessani oppilaana sanarytmin nuotin mukaan. Myöhemmin tyyliä on haastettu useammassa eri paikassa ja havahduin jo luullessi väärin, kunnes löysin nuottikuvan perusteeksi.

Molemmat kappaleet kulkevat D-duurissa, joka on mukava laulettavaksi ja soitettavaksi. Soinnut ovat tyypillisiä opeteltavaksi koulumusiikissa. Kappaleissa on myös sama tahtilaji, 4/4, jota on helppo laskea. Keski-Suomen kotiseutulaulussa melodia kulkee hieman laajemmalla alueella, kuin Satakunnan laulussa. Tästä syystä se ei sovellu niin hyvin nuoremmille vuosiluokille. Kappale sisältää myös hieman enemmän laajempia intervallihyppyjä. Osa oppilaista saattaa hahmottaa Keski-Suomen kotiseutulaulun kuitenkin helpommin Satakunnan laulun sijaan, sillä rakenteessa on selkeät osiot säkeistölle ja kertosäkeelle.

Keski-Suomen kotiseutulaulun sanat antavat ymmärtää muuttoliikenteestä, jota tapahtuu sekä Keski-Suomeen päin että sieltä pois. Kolmannessa säkeistössä sanoitaankin "tänne, ah tänne on kaipaus kerta". Muutoin sanat keskittyvät maakuntalauluille tyypilliseen tapaan kuvaamaan luontoa kukkuloineen ja järvineen. Molempien kappaleiden sanoitukset sisältävät vihollisen veren, luonnon, sekä kasvupaikan kuvailua.

5 KATSAUS KÄYTÄNTÖÖN

5.1 Opetussuunnitelmaan liittäminen

Opetushallituksen musiikin oppimäärä (1970) on kertonut selkeästi mitä eri aihepiirejä ja musiikin muotoja tulee opettaa eri vuosiluokilla. Toiselle ja kolmannelle vuosiluokalle on merkitty oma maakuntalaulu, Maamme laulu, sekä Kaanoneiden opettelu edellisten vuosien opituiden aiheiden lisäksi. Muiden maakuntalaulujen opettelu on ajoitettu neljännelle vuosiluokalle. (Vatjus, 2004, 45). Vuoden 2004 opetussuunnitelmassa on yleisesti mainittu oman ja muiden kulttuurien musiikin tuntemuksesta, muttei 1970-luvun suunnitelmaan verrattuna merkintää maakuntalauluista. (Vatjus, 2004,19; Winstén, 2010,48). Nykyisessä opetussuunnitelmassa ei mainita maakuntalauluja (Opetushallitus, 2014). Koska siinä ei ole lauluista tietoa, olen koonnut seuraavaksi maakuntalauluihin liittyviä ja tukevia sisältötavoitteita eri vuosiluokille.

Vuoden 2014 opetussuunnitelman mukaan musiikin opetuksen sisällölliset tavoitteet pitävät sisällään musiikin kulttuurista tietämystä jo vuosiluokilla 1-2. Tarvemmin sitä painotetaan sisältötavoitteissa. Sisältöalue 3: ”Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa” pitää sisällään laaja-alaisen osaamisen alueen 2: ”Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu”. Vuosiluokkien 3-6 tavoitteista löytyy T6 ”ohjata oppilasta tarkastelemaan musiikillisia kokemuksiaan ja musiikillisen maailman esteettistä, kulttuurista ja historiallista monimuotoisuutta”. ”Vuosiluokkien 3-6 musiikin opetuksessa oppilaat oppivat suhtautumaan avoimesti ja kunnioittavasti toisten kokemuksiin sekä luomaan yhteenkuuluvuuden tunnetta ryhmässään. Samalla he tottuvat jäsentämään aiempaa tietoisemmin musiikillisiä kokemuksia ja ilmiöitä sekä musiikkikulttuureja”. Vuosiluokkien 7-9 opsissa aiheeni sisältyy tavoitteeseen 8 T8.

Opettajan tavoitteet musiikkikasvatuksessa tulisi perustaa aina vallitsevan opetussuunnitelman pohjalta. On kuitenkin paljon teemoja, joita ei konkreettisesti avata

opetussuunnitelmassa niin, että sen pohjalta voisi rakentaa suoraan selkeitä tunti-suunnitelmia yksittäisistä aiheista. Kuten aikaisemmin mainitsin, nykyisessä opetussuunnitelmassa ei mainita maakuntalauluja (Opetushallitus, 2014). Edelliset tavoitteet liittyvät olennaisesti musiikillisen identiteetin luomiseen ja tuntemiseen myös historiantuntemuksen kautta, joita voidaan käytännössä harjoittaa esimerkiksi nimenomaan perinne- ja maakuntalauluihin tutustumalla. Ymmärrän, että on haasteellista lähteä mainitsemaan yksittäisiä kappaleita tai säveltäjiä, joista jokaisessa koulussa tulisi opiskella. Aiemmissa opetussuunnitelmissa on kuitenkin ollut selkeitä listauksia kappalesisällöistä. Ihmettelen hieman muutosta ja pidän tärkeänä, että kaikki suomalaiset voisivat saada tasavertaista opetusta ja oppisivat ainakin osittain samoista aiheista. Tähän sisällyttäisin maakuntalaulut, niiden kulttuurisen merkityksen takia. Koulujärjestelmän kehittäjille jää vastuu luoda moniarvoista ja tasapainoista, mahdollisuuksia tarjoavaa koulujärjestelmää (Juvonen, 2000, 298).

Koulumusiikki on kokenut isoja muutoksia jo 1980-luvulta lähtien informaatio- ja maailman kehittyessä ja kasvaessa yhä monikansallisempaan muotoon. Näin ollen myös oppilaiden musiikilliset maailmankuvat ja musiikillinen minäkuva on muuttunut tarpeineen ja käyttäytymistapoineen. Mikäli opettaja ei huomioi oppilaiden musiikillisia mieltymyksiä ja arvosta kevyttä musiikkia tarpeeksi, saattaa tapahtua niin sanottu karhunpalvelus. (Juvonen, 2000, 11.) Unkari-Virtanen (2024) kertookin edellistä teemaa tukien 1970- ja 80-luvuilla tapahtuneista muutoksista koskien oppilaiden omien musiikillisten näkemysten tuleamista kuulluksi kouluissa. Hän kuvaa ”identiteettibuumin” voimistuneen silloin kun nuorten annettiin tuoda valitsemiaan musiikkikappaleita soitettaviksi. Samoihin aikoihin havahduttiin myös pohtimaan musiikin vaikutuksia ja painotuksia identiteetin rakentumisen ohjaamiseen. (Unkari-Virtanen, 2024). Tämä on varmasti ollut vallankumouksellista ja tärkeää aikaa etenkin oppilaille itsenäisyyden kasvua tukien.

Nykymusiikinopetuksessa huomaan kyseisen problematiikan väistyneen ja kenties kääntyneen ylösalaisin, sillä omien havaintojeni pohjalta erityisesti englanninkielinen kevyt musiikki on vallannut suurilta osin tilaa perinnelauluilta ja suomen kielen opettelulta. Tämä on toki hyvin koulukohtaista, eikä koske kaikkea opetusta.

5.2 Maakuntalaulut tänä päivänä kouluissa ja muualla

Henkilön musiikkimaku vaikuttaa usein kappaleisiin, joita hän haluaa soittaa tai laulaa. Kun ihminen kokee ja arvottaa musiikkia, se perustuu lähtökohdiltaan kognitiivisiin ja tiedollisiin (informaatiollisiin) tekijöihin, jotka syntyvät tunteeseen ja tarpeeseen liittyvissä prosesseissa. (Juvonen, 2000, 59). Oletan, ettei kovin monen lapsen ja nuoren musiikkimaku sisällä paljoa perinnesäveltäjiä, joten maakuntalaulujen

markkinointi saattaa vaatia ohjaavalta opettajalta hyviä markkinointitaitoja ja sopivissa määrin epämukavuuden sietoa ainakin kappaleisiin tutustumisen vaiheessa.

Omien havaintojeni ja kokemusteni pohjalta huomaan oppilailta itseltään kysymisen olevan tehokas keino luoda kiinnostusta opeteltavaan aiheeseen, etenkin alakoulun oppilaiden kohdalla. Esimerkiksi omien läheisten haastattelu tai kotikunnan historian etsiminen saattaa olla mielekkäämpää, kuin kappaleen opettelu paperilapusta lukien. Opettajan tulee olla kuitenkin jatkuvasti tietoisesti hereillä luokkatilan ilmapiiristä ja siinä nousevista kulttuurisista ja poliittisista teemoista sillä tavoin, että jokaisella on tilaa tuoda ajatuksensa arvostavaan sävyyn esille. Opetustehtävinä voisi esimerkiksi olla haastatteluiden tekeminen omista isovanhemmista ja heidän musiikinopetuksestaan nuoruudessaan, laulujen sanoitusten uudelleen kirjoittaminen, tai maakuntalaulukaraoken laulaminen. Suomen Kotiseutuliitto julkaisi vuonna 2017 YouTubeen kaikkien maakuntalaulujen karaokeversiot, jotka on tehty Jyväskylän yliopiston kanssa. Tarkoituksena on pitää yllä maakuntien identiteettiä ja perinteitä. (Suomen Kotiseutuliitto, 2024.) Karaokelaulut kertovat hyvin maakuntalaulujen asemasta nykypäivänä. Niitä voi laulaa kuka tahansa ja missä tahansa. Videot ovat toteutettu kuitenkin rauhallisen arvokkaasti, joskin osassa niiden sanarytmeissä voisi tehdä vielä hienosäätöä.

Kyselyssä, jossa tutkittiin Savolaisen laulun tunnettavuutta nuorten keskuudessa suurin osa eli 71% vastanneista ilmoitti, ettei tuntenut tai ollut koskaan kuullut laulua. Kaikista vastanneista oppilaista 17,4% osasi kirjoittaa laulun ensimmäisen säkeistön lähes kokonaan tai osittain. Tutkimustulokset osoittivat, että laulu oli jäänyt useimmiten mieleen 3. luokan musiikintunneilta tai kuoroharrastuksesta. (Vatjus, 2004, 16). Kysyttäessä yleisesti maakuntalaulujen tarpeellisuudesta, kaikista vastaajista lähes puolet eli 43,4% koki kuitenkin, että lauluja tarvitaan. Lopuista vastanneista n. kolmannes koki laulut tarpeettomina ja n. viidennes ei tiennyt kuinka ilmaista mielipiteensä asiaan (Vatjus, 2004, 18). Eräs vastaus kertoi: "Kyllä. Ne kertovat uusille ja nuorille sukupolville miten ennen on asiat olleet. Eri asia sitten onkin arvostavatko nuoret niitä..." tyttö, 1.lk, Tuusniemen lukio. (Vatjus, 2004, 18).

Kulttuuritoimituksen artikkelissa "Maakuntalaulut menivät uusiksi saksofonisti Mikko Innasen käsittelyssä" kerrotaan mielenkiintoisesta ja rohkeasta lähestymistavasta mahdollistaa kulttuurilaulujen uudistamista (Nyrhinen, 2019). Aihe saattaa olla arka monelle, jolle laulut ovat rakkaita tai ihmisille, jotka Saksofonisti Innanen kiinnostui maakuntalauluista aikuisiällään ja lähti luomaan niitä omalla tavallaan uusiksi versioiksi. Hän sovitti kappaleita nykyjazzin säveliin, Innanen kuvailee projektiaan "maakunnalliseksi uudistyöksi", sillä hän on kirjoittamansa kirjan nimen mukaan "Kohti Piippolaa" määritellyt laulujen tekstien ja melodioiden uudistamisen yhteydessä korostanut vanhaa perimää Suomen keskipisteestä, joka sijaitsisi Piippolassa. Hän on myös luonut täysin uusia lauluja, joita ehdottaa Itä-Helsingin uudeksi maakuntalauluksi (Nyrhinen, 2019). Mikäli kappaleiden sanat sekä sävelet ovat muuttuneet, voidaan pohtia, onko kyse enää samoista lauluista. Kappaleet eivät kuitenkaan

ole menneet täysin uusiksi, sillä niistä voi löytää samoja piirteitä ja niissä on kunnioitettu alkuperäisiä linjoja. Kannustan esittelemään oppilaille Innasen teoksia ja rohkaimaan tutustumaan muihinkin kansanlauluihin avoimella mielellä.

Puolustusvoimien Ilmavoimien Big Band on esittänyt useamman konsertin Eepinen Suomi – Suomalaiset maakuntalaulut yhdessä Eepi Ursinin kanssa viime vuosien aikana. Seuraava konsertti on heinäkuussa 2024 Haminassa (Lippu.fi, 2024).

Eepi Ursin toimii palkittuna laulajana, laulukirjoittajana, säveltäjänä ja pianistina. Kapellimestarina on toiminut Juha Ketola. Konsertti vie kuulijan (Toivanen, 2023.) Jyväskylän Gradia on tallettanut konsertin nähtäväksi ja kuultavaksi YouTubeen. Laulut ovat toteutettu hienosti erilaisilla tonaliteeteilla leikkien ja instrumenteilla vapaasti soloillen. Jokaisesta kappaleesta löytyy alkuperäinen sanoitus ja melodiakulku, jota on muokattu jazzin tyyliin sopivaksi esimerkiksi sähkökitaralle ja pasuunalle. Uusmaalaisten laulu lähtee liikkeelle swengaavasta ja keinuvasta versiosta siirtyen räppiin, jossa on täysin uudet sanat. Eri tyylilajeissa keinutaan niin latinorytmien kuin jenkkan tahtiin. Musiikkia tukee orkesterin taustalla pyörivät maisemavideot valkokankaalla. Joitain kuulijoita saattaa häiritä alkuperäisten kappaleiden voimakas muokkaus, mikä on taiteelle tyypillistä. Aikaisemmin totesin löytäneeni nuottikuvaa Satakunnanlaulun kolmannesta säkeistöstä, jossa viimeinen lause lauletaan suoraan iskuille säveliä venyttämättä. Kun ärsyttääkseen alkuperäistä versiota konsertin versio toistattaa lausetta ”karhun kämmen lyö” useamman kerran kappaleen lopussa mielestäni väärällä tavalla. Tunnereaktio kuitenkin hälvenee heti seuraavassa Karjalan laulussa suomalaiseen korvaan tutumpien ja rentojen reggae ja humppa -kuljetusten myötä. Kun perinteisiä kappaleita muokataan erilaisiksi, se herättää kuulijassa tunteita, sillä kappaleista on totuttu kuulemaan tietynlaista versiota. Koulumusiikissa on se etulyönti asema, että etenkin nuoret oppilaat eivät vielä tiedä mitään versioita maakuntalauluista, joten he saattavat olla avoimia lauluille tyylilajista riippumatta.

6 POHDINTA

Tavoitteenani oli selvittää maakuntalaulujen rooli osana identiteetin muovautumista koulumusiikissa. Halusin jakaa tekstin selkeästi erillisiksi pääkappaleiksi, tämä toimi mielestäni hyvin. Löysin erilaisia tutkimuksia, jotka tukivat toisiaan. Sain vastauksen tutkimuskysymykseeni, vaikka sitä olisi voinut vielä selventää. Maakuntalaulujen rooli on tärkeä, muttei välttämätön identiteetin muovautumisessa. Koulumusiikki on vahva tukija kotiseutuidenteetin kehittämisessä ja tätä myötä maakuntalaulujen opettamisena osana kulttuurista perintöä.

Löysin opetussuunnitelmasta sisältötavoitteita, jotka tukevat maakuntalaulujen ottamista yhä mukaan opetustyöhön koulumusiikissa. Identiteetin määrittely jakautui pienempiin palasiin. Identiteetit ja traditiot ovat yhä jatkuvassa muutoksen tilassa (Kaunismaa 1997, 44; Säisä, 2022, 145). Olisi mielenkiintoista jatkaa tutkimusta rajaten identiteetin tutkiminen laajemmin koskemaan vain yhtä ikäluokkaa tai ihmisryhmää. Tutkimusmateriaalit olivat pääosin suomenkielisiä. Kenties laajempaa tietämystä voisi hankkia kansainvälisten tutkimusten avulla keskittyen identiteetin verkkoihin.

Tarkoitukseni tuoda laulut käytäntöön onnistui osittain. Löysin esimerkkejä maakuntalaulujen uudistuksesta Ilmavoimien ja saksofonistin kautta (Nyrhinen, 2019). Tutkielmasta jäi uupumaan maakuntalaulujen tekstien huolellisempi tarkastelu, sekä maakuntaidentiteetin tarkempi avaus.

Merkittävä kehitysaskel voisi olla opetusmateriaalin tekeminen osaksi musiikkia ja muita oppiaineita peruskouluun ja lukioon. Tässä voisi hyödyntää jo valmiita sovituksia, sekä tietoa oppilaiden omista toiveista. Vatuksen tutkimus antoi hyvin tietoa 2004 vuodelta, mutta havaintojeni mukaan tieto on yhä ajankohtaista. Aiheen tutkimista voisi hyvin jatkaa esimerkiksi kartoittamalla, kuinka laulujen opetus sujuu nykypäivän kouluissa. Seuraava askel voisi olla tutkia esimerkiksi samalla tavalla Satakunnan laulua tai jotain muuta maakuntalaulua, sillä niitä arvostetaan yhä nykyään.

LÄHTEET

- Juvonen, A. (2000). *...Johnnyllakin on univormu, heimovaatteet ja -kampaus.. : musiikillisen erityisorientaation polku musiikkiminän, maailmankuvan ja musiikkimaun heijastamina*. [väitöskirja, Jyväskylän yliopisto]. JYX-julkaisuarkisto.
<http://urn.fi/URN:ISBN:978-951-39-4099-7>
- Kielitoimiston sanakirja. (2022). *Identiteetti*. Kotimaisten kielten keskus.
<https://www.kielitoimistonsanakirja.fi/#/identiteetti>
- Kosonen, E. (2024); Pajamo, R. (1987). *Maakuntalaulujen syntymävuodet*.
- Kosonen, E. (2024). *Mus.kasvatuksen historia: Opetussuunnitelmat: v. 1916*, Jyväskylän yliopisto.
- Leppäaho, M. 2008. "Kyllä sitä aika suomalainen kuitenkin on" – kansalaisjärjestötoimijoiden globaali orientaatio, kansallien identiteetti ja kansalaisuus. [pro gradu -tutkielma, Jyväskylän yliopisto]. JYX-julkaisuarkisto.
<http://urn.fi/URN:NBN:fi:ju-201207132082>
- Lippu, A.-M. (2024). *Mikael Gabrielin UMK-kappale vilisee aatevihjailua, sanoo asiantuntija*. Helsingin sanomat. <https://www.hs.fi/kulttuuri/art-2000010139558.html>
- Lippu.fi (ei pvm.). *Ilmavoimien Big Band: Eppinen Suomi – Suomalaiset maakuntalaulut*.
<https://www.lippu.fi/event/hamina-tattoo-2024-ilmavoimien-big-band-eppinen-suomi-suomalaiset-maakuntalaulut-reserviupseerikoulun-maneesi-17898059/>

- Nyhinen, M. (5.10.2019). *Suomen maakuntalaulut menivät uusiksi saksofonisti Mikko Innasen käsittelyssä*. Kulttuuritoimitus.
<https://kulttuuritoimitus.fi/kritiikit/kritiikit-levyt/suomen-maakuntalaulut-menivat-uusiksi-saksofonisti-mikko-innasen-kasittelyssa/>
- Opetushallitus. (2014). *Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet. 2014 - Musiikki*. Opetushallitus.
<https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/perusopetus/419550/oppiaineet/466343>
- Opetushallitus. (ei pvm.). *Mikä on kulttuuri-identiteetti? Kulttuuriperintökasvatus katsomusaineissa*. Opetushallitus. <https://www.oph.fi/fi/opettajat-ja-kasvattajat/mika-kulttuuri-identiteetti>
- Pajamo, R. (1987). *Maakuntalaulumme*. WSOY.
- Pellinen, R. (2018). *Nuoren musiikillinen identiteetti*. [pro gradu -tutkielma, Jyväskylän yliopisto]. JYX-julkaisuarkisto. <http://urn.fi/URN:NBN:fi:jyu-201905162633>
- Saaristo, A. (2019). *"Lähiöpiknikille ostarin vieree" – suomiräppäreiden kotiseutuidentiteettejä Espoon Olarista*. [pro gradu -tutkielma, Helsingin yliopisto]. HELDA-julkaisuarkisto. <http://urn.fi/URN:NBN:fi:hulib-201909113476>
- Salminen, A. (2011). *Mikä kirjallisuuskatsaus? Johdatus kirjallisuuskatsauksen tyyppeihin ja hallintotieteellisiin sovelluksiin*. Vaasa: Vaasan yliopisto
- Suomen Kotiseutuliitto. (2022). *Kotiseututyö vahvistaa sosiaalista kestävyttä*. Kotiseutuliitto.fi. <https://kotiseutuliitto.fi/kotiseututyo-vahvistaa-sosiaalista-kestavyytta/>
- Suomen Kotiseutuliitto. (ei pvm.). *Maakuntalaulukaraoke – Maakuntalaulut karaokeversioina*. Kotiseutuliitto.fi
<https://kotiseutuliitto.fi/toiminta/ilmiot/maakuntalaulukaraoke/>
- Säisä, M. (2022). *Tiettyjen maakuntalaulujen laulaminen elähdyttää enemmän kuin toisten maakuntalaulujen.* : Jäsenyyden vetotekijät 2010-luvun Turun yliopiston osakunnissa. Turun yliopisto. <http://urn.fi/URN:NBN:fi:jyu-202302131714>
- Tammela, A. (2022). *Koululaisen lauluaarteisto – Jälleenrakennustajalta tutut laulut ikäihmisten laulukokemuksissa ja muistoissa*. Jyväskylän yliopisto.
<http://urn.fi/URN:ISBN:978-951-39-8993-4>
- Tieteen termipankki. (4.12.2014). *Nimitys:identiteetti*.
<https://www.tieteentermipankki.fi/wiki/Nimitys:identiteetti>
- Toivanen, K. (19.2.2023). *Jyväskylässä voi nähdä maksutta Ilmavoimien Big Bandin konsertin – solistina maailmalla mainetta niittänyt huippulaulaja*. Keski-suomalainen.
- Unkari-Virtanen.(ei pvm.). *Artikkeli: Musiikin kuuntelukasvatus*.
<https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/artikkeli-musiikin-kuuntelukasvatus>

Vatjus, S. (2004). *Savolaisuus savolaisten nuorten kokemana: kyselytutkimus Savolaisen laulun tunnettuudesta ja savolaisuudesta Savon kouluissa*. Savolainen osakunta.

Wikipedia. (ei pvm.) *Suomen maakuntalaulut: Luettelo maakuntalauluista*.

<https://w.wiki/9Ssn>

Winstén, R. (2009). *Laulun aate: maakuntalaulujen historiaa nationalistisen kansanopistoatteen siivittämänä*. Sibelius-Akatemia.

<https://urn.fi/URN:NBN:fi-fe201008282369>

LIITTEET

Satakunta

Satakunnan laulu

Aksel Törnudd
Em A7

1. Kau - as mis - sä kat - se kan - taa y - li pel - to -
jen, mis - sä kaar - taa tai - von - ran - taa
sa - lo si - ni - nen, siel - lä Sa - ta - kun - nan kan - sa
tyyn - nä kyn - tää au - ral - lan - sa maa - ta i - si - en.

2. Täällä muinoin töin ja toimin
raatoi rauhan mies,
luonnon voitti loitsuvoimin,
synnyt syvät ties.
Kasvun kotipelto kantoi,
raatajalle onnen antoi
lämmin kotilies.

3. Koska Suomen viljelystä
uhkaa sorron yö,
häättämään käy hävitystä
täällä kansan työ.
Nousee Satakunnan kansa,
entisellä voimallansa
karhun kämmen lyö.

Sanat Aino Voipio

Keski-Suomi

viinsa illalla kello 20 trumpetin soittamana Aulis Raitalan sävelmä. Onko Laulu synnyinseudulle sittenkin Keski-Suomen maakuntalaulu? Onko se syrjäyttämässä

tähän saakka virallisena pidetyn Ivar Widéenin sävelmän?

Vai joutuuko Keski-Suomi Pirkanmaan tavoin etsimään uutta maakuntalaulua?

Keski-Suomen kotiseutulaulu

Ivar Widéen

1. Män-nik-kö-met-sät ja ran-to-jen rai-dat, laak-so-jen lie-peil-lä
koi-vik-ko-haat, ah, po-lut kor-pi-a kier-tä-vät, kai-dat,
kuk-ki-vat kum-mut ja man-sik-ka-maat! Kei-te-le veh-mas ja
Päi-jän-ne jyl-hä, kirk-ka-us Keu-ruun ja Kuu-han-ka-veen, vuo-ri-en
huip-pu-jen kau-ne-us yl-hä, ah, ko-ti-seu-tu-a muis-toi-neen.

2. Syntymäpaikka kun on sydän
Suomen,
siis sitä suottako kiittelisin?
Täällähän aukeni ens' elon
huomen,
tänne ma toivon hautanikin.

Täällä on naapuri heimoni verta,
täällä on ystävä voittamaton,
tänne, ah, tänne on kaipaus
kerta,
täällä on kaikki, mi kallista on!

Sanat Martti Korpilahti

1926

Julkaisuluvan myöntänyt

Gehrmans Musikförlag, Tukholma